

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาปฏิบัติในการถือธุดงค์ของพระมหากัสสปเถระ

ผู้วิจัย : พระครูรัตนญาณโสภิต (บุญเลิศ รัตนญาณ)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูปริยัติวิสุทธิคุณ ผศ.ดร. ป.ธ.๔,พธ.บ, M.A, Ph.D

: พระอธิการเวียง กิตติวณฺโณ ดร. พธ.บ,M.A,Ph.D

วันสำเร็จการศึกษา :/...../.....

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาความเป็นมาของธุดงค์ในพระพุทธศาสนา เถรวาท ๒) เพื่อศึกษาปฏิบัติในการถือธุดงค์ของพระมหากัสสปเถระ ๓) เพื่อวิเคราะห์ธุดงค์ของพระมหากัสสปเถระและการประยุกต์ใช้ ผลการศึกษาพบว่า

ความเป็นมาของธุดงค์ในพระพุทธศาสนานั้นพบว่า ธุดงค์คือองค์คุณเป็นเครื่องกำจัดกิเลส องค์คุณของผู้กำจัดกิเลส หมายถึง เจตนาความตั้งใจขัดเกลากิเลส เจตจำนงค์ความตั้งใจทำให้ละกิเลส ได้ธุดงค์ เป็นวัตรปฏิบัติที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตไว้ แต่ไม่มีการบังคับ แล้วแต่ผู้ใดจะสมัครใจปฏิบัติ เป็นอุบายวิธีกำจัดขัดเกลากิเลส ธุดงค์นี้เป็นเพียงจริยวัตรพิเศษอย่างหนึ่ง ไม่ใช่ข้อบังคับให้ต้องปฏิบัติตามเหมือนวินัย แต่เป็นข้อปฏิบัติที่บัญญัติไว้ตามแต่ใครจะถือปฏิบัติด้วยความสมัครใจ และสำเร็จได้ตามการสมทานจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าธุดงค์ที่มีมาในพระไตรปิฎกที่จริงแล้วมีเพียง ๘ ข้อเท่านั้นที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันว่ามี ๑๓ ข้อเกิดจากการบัญญัติเพิ่มเข้ามาในภายหลังของพระสาวกหรือพระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้มีการปฏิบัติกันอยู่แต่ไม่ได้มีการนำเอาไปรวมกับธุดงค์วัตร ๘ ข้อ จนเวลาผ่านไปหลังจากที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าดับขันธปรินิพพานแล้วพระสาวกจึงได้นำเอาการปฏิบัติที่มีลักษณะใกล้เคียงกับธุดงค์ที่มีอยู่แล้วมาบัญญัติและรวมเข้ากับธุดงค์อีก ๕ ข้อ จึงกลายมาเป็นธุดงค์ ๑๓

ปฏิบัติในการถือธุดงค์ของพระมหากัสสปเถระพบว่าพระมหากัสสปเถระเป็นพระสาวกที่มีบทบาทสำคัญในการจรโลงพระพุทธศาสนา ท่านเป็นผู้ที่ได้รับยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในด้านการสมทานธุดงค์ ท่านมุ่งมั่นในการสมทานธุดงค์เป็นวัตรอย่างเคร่งครัด พระมหาหัสสปเถระถือ ธุดงค์ ๓ ข้อ เกร่งครัด ได้แก้ไขแต่ผ้าบังสุกุลเป็นวัตรถือการเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร และถือการอยู่ป่าเป็นวัตร

จากการวิเคราะห์ปฏิบัติในการถือธุดงค์ของพระมหากัสสปเถระพบว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้ การถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการใช้วัตถุสิ่งของอย่างเห็นคุณค่าได้ การถือเกี่ยวบิณฑบาตเป็นวัตรสามารถนำมาเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้โดยการเป็นผู้เอาใจใส่ในกิจวัตรของพระสงฆ์ การไม่ทอดทิ้งธุระในการบิณฑบาตเพราะการบิณฑบาตเป็นการเผยแผ่พุทธศาสนา การอยู่ป่าเป็นวัตร การอยู่ป่าช่วยส่งเสริมความเป็นผู้ขี้ดเกลาและความมัคน้อย ยินดีในเสนาสนะป่า อันสงบ สงัด เหมาะแก่การปลีกลีวนั่นเอง นับได้ว่า การอยู่ป่าของพระมหากัสสปเถระเป็นรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอีกรูปแบบหนึ่ง

Dissertation Title : A Study Mode Practice of Phra MahakassapaThera in
Dhutanga Undertaking

Researcher : Phrakhrurattanayanasophit (Boonlerd Ratanayano)

Degree : Master of Arts (Buddhist)

Dissertation Supervisory Committee

: Asst.Dr.Phrakhrupariyattivisutthikhun Pali IV.,M.A.,Ph.D.

: Dr.Phra AtikhanVeang Kittiwanno M.A,Ph.D.

Date of Graduation :/...../.....

Abstract

The purposes of this research were ;1,to study the history of Dhutanga practice in Hinayana Buddhism ; 2, to study the Dhutanga practice of Venerable Kassapa ; 3 to criticize the Dhutanga-practice of Ven.Kassapa.

The findings are as follows

The Dhutanga is the additional ways of practices for the Buddhist monks who want to get rid of defilements a very short time. There are 13 Dhutangas in Buddhism; each of which being able to make the practitioners enlighten the higher dharma in a shorter time. The Buddhist monks are free to choose and follow any one out of 13 or all 13 dhutanga ;or even any monk who may not follow dhutanga is not against the law of Buddhist monk ; for dhutanga are not the laws or disciplines but only the additional ways ; making one getting into the higher Dharma in shorter time.

Venerable Mahakasapa paid the most important role in making Buddhism stable and popular in the world till the present day. He adopted and utilized the dhutangas as the important meant of getting rid of all defilements. He was starting from pangasukula (to use the ropes collecting from the heap of dust) From the critically consideration, it can be concluded that the hearty following dhutangas of Ven.Kassapa is the direct way leading him to the Niravana, because of which he was

the idol of the Buddhist Monks who followed and protected the dhutanga-standard till the present day.